

KESKKONNAMÕJU EELHINNANG

Oitme külas asuva Juhani maatüksuse (40302:001:0007) detailplaneeringu algatamise taotlusele

14.06.2022

1. Kavandatav tegevus, selle asukoht ning seos strateegiliste planeerimisdokumentidega

Käesolev eelhinnang on antud Saaremaa vallas, Oitme külas asuva Juhani maatüksuse detailplaneeringu (edaspidi *DP*) algatamisaotlusele. DP ala hõlmab Saaremaa vallas Oitme külas Juhani katastriüksust (katastriüksuse tunnus 40302:001:0007, pindala 5,71 ha, 100% maatulundusmaa sihtotstarbega). DP algatamise taotluse kohaselt on detailplaneeringu koostamise eesmärk vana talukoha taastamine nii, et haritav maa säilib ja hooned paigutatakse mitteharitavale ja muule maale ning selleks ranna ehituskeeluvööndi vähendamine.

Alal ei ole kehtivat detailplaneeringut. Juhani katastriüksus on hoonestamata. Kõlvikuliselt koosseisult koosneb Juhani katastriüksus 2,97 ha haritava maa, 0,89 ha loodusliku rohumaa, 1,46 ha metsamaa ja 0,39 ha muu maa kõlvikust. Planeeringuala piirneb Ranna-Jaani (40302:001:0605, 100% maatulundusmaa), Lambi (71401:001:2243, 80% maatulundusmaa ja 20% ärimaa), Kadakavälja (71401:001:2244 100% maatulundusmaa) ja Kadaka (40302:001:0253, 100% maatulundusmaa) katastriüksustega.

Alal kehtib Leisi Vallavolikogu 19. detsembri 2000. a määrusega nr 25 kehtestatud Leisi valla üldplaneering (edaspidi nimetatud *üldplaneering*). Üldplaneeringus ei ole planeeringualale juhtotstarvet määratud. Üldplaneeringu seletuskirja pt 13.1 kohaselt on elamuehituse korral soovitatav hoone püstitada kunagise ehituskrundi asukohale ning et rannikutsoonis elamumaale antakse ehitusõigus, kui kinnistu või krunt on vähemalt 5000 m² suur ja krundi laius rannajoonel vähemalt 50 m.

Üldplaneeringuga ei ole ranna ehituskeeluvööndit üldplaneeringus vähendatud. Samuti ei ole üldplaneeringus määratud korduva üleujutusega ala piiri. Looduskaitseaduse (edaspidi nimetatud *LKS*) § 35 lg 3¹ kohaselt kui korduva üleujutusega ala piiri ei ole määratud, loetakse korduvalt üleujutatud ala piiriks üks meeter kaldajoone kõrgusväärtusest. Seega Juhani katastriüksus asub osaliselt ranna ehituskeeluvööndis ja detailplaneeringuga soovitakse teha ranna ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanek u 170 m kaugusele veepiirist.

Detailplaneeringuga soovitakse muuta üldplaneeringut ranna ehituskeeluvööndi ulatuse osas, mistõttu on käesolev detailplaneering planeerimisseaduse (edaspidi nimetatud *PlanS*) § 142 lg 1 p 3 ja LKS § 40 lg 4 p 2 kohaselt vastuolus üldplaneeringuga ja planeeringut menetletakse kui üldplaneeringut muutvat detailplaneeringut.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi nimetatud *KeHJS*) kohaselt tuleb detailplaneeringu koostamise käigus koostada keskkonnamõjude strateegiline hindamine juhul, kui detailplaneeringu alusel kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju või kui kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoimes teiste tegevustega eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala. Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

2. Planeeringuala kitsendused ja kommunikatsioonid

Planeeringuala asub osaliselt Väinamere hoiualal ja sama ala ulatuses Natura 2000 võrgustikku kuuluval Väinamere linnu- ja loodusosal. Planeeringualal on inventeeritud hoiuala kaitse-eesmärgiks olevad poollooduslikud kooslused kadastik (5130) loopealne (6280*) ja rannaniidud (1630*).

LKS § 38 lg 1 p-st 1 tulenevalt on ehituskeeluvööndi laius meresaartel 200 meetrit. 01.04.2007 jõustunud looduskaitseaduse muudatuse järgselt (LKS § 35 lg-st 31) määratakse korduva üleujutusega ala piir mererannal üldplaneeringuga. Kui korduva üleujutusega ala piiri ei ole üldplaneeringuga määratud, loetakse korduvalt üleujutatud ala piiriks üks meeter kaldajoone kõrgusväärtusest. Alal kehtivas Leisi valla üldplaneeringus ei ole korduva üleujutusega alad määratud, mistõttu asub valdav osa kinnistust, sealhulgas hoonestatav ala ehituskeeluvööndis. Lisaks Läänemere ranna ja kalda ehituskeeluvööndile seavad planeeringualal kitsendusi ka ranna piiranguvöönd, veekaitsevöönd ning mererannal asuv kallasrada. Kinnistu läänepoolsesse ossa ulatub elektrimaakaabelliin ja selle kaitsevöönd.

3. Planeeringuala keskkonnatingimused

Detailplaneeringuala asub Oitme külas, Juhani maaüksusel, mis piirneb põhjapoolsest küljest Triigi lahega. Juurdepääs planeeringualale on Orissaare-Leisi-Mustjala riigimaanteelt nr 21129 mööda Ranna-Jaani pinnasteed nr 4030412.

Planeeringualal on asunud ajalooliselt hoonestus. Ka praegu on kinnistu kasutusel - paikvaatlusel oli näha erinevat kalastamisega seotud inventari (fotod 1,2). Samuti on rajatud välikäimla ja alal asub ka vagunelamu (fotod 2,3). Planeeringuala reljeef on enamjaolt tasane, kinnistu merepoolse külje absoluutkõrgus on 1 m ja kinnistu keskosas on see 2,5-3 m. Suuremal osal kinnistust asub haritav põllumaa (foto 4), ülejäänud ala jääb enamuses Väinamere hoiualale, kus asuvad ka mitmed hoiuala eesmärgiks seatud poollooduslikud kooslused – rannaniit, kadastik, loopealne. Mererannik on suures osas roostunud, kuid rannakalurite paatide veeskamise koht säilinud roovabana.

Foto 1. Vaade planeeringualale kinnistu keskosast põhjasuunal. (Liis Sepp 27.05.2022)

Foto 2. Vaade planeeringualale. (Liis Sepp 27.05.2022)

Foto 3. Planeeringualal asuv välikäimla. (Liis Sepp 27.05.2022)

Foto 4. Planeeringualal asuv põllumaa. (Liis Sepp 27.05.2022)

Foto 5. Vaade planeeringualal asuvale rannaniidule ja paatide veeskamise kohale. (Liis Sepp 27.05.2022)

4. Planeeritud tegevusega kaasnevad mõjud

Planeeritud tegevustega kaasnevad mõjud on kas ehitamisaegsed või ehitamisjärgsed mõjud. Ehitamisaegsete mõjude puhul on tegemist intensiivsemate mõjudega kui seda on ehitamisjärgsed, kuid mis on siiski lühiajalised ning nende mõjude ilmnemine lõpeb enamasti

ehitustegevuse lõpetamisega. Planeeringualale ei ole plaanis rajada keskkonda reostavaid ega ohustavaid objekte, millest võiks lähtuda naabermaaiüksustele edasi kanduv oluline keskkonnamõju.

4.1. Mõju põhja- ja pinnaveele

Planeeringuala paikneb nõrgalt kaitstud põhjaveega alal. Reostatud pinnase kohta andmed puuduvad ning tõenäoliselt see maaiüksusel puudub. Planeerides ja rajades planeeringualale nõuetekohased vee- ja reoveekäitlussüsteemid, arvestades ka kõrval asuvate kinnistute puurkaevude ja reoveesüsteemidega ning järgides vastavaid hooldusjuhiseid ei ole oodata olulisi mõjusid põhja- ja pinnaveele. Puurkaevu ja imbsüsteemi asukohad planeerida väljaspoole kaitstavaid kooslusi.

4.2. Mõju maavaradele

EELIS'e andmetel ei paikne planeeringualal maardlaid ega kaevandamisväärseid maavarasid. Planeeringuga kavandavate tegevustega ei kaasne maa-ainese ega maavarade otsest arvestatavat kaevandamist, kuid mõningane maavarade kasutamise vajadus tekib seoses teede ja parkimisala rajamisega kavandatava hoonestuse juurde, mis eeldab täitematerjali kasutust. Tegevusi, mis otseselt mõjutaksid maavarade kasutamist, käesoleva detailplaneeringu raames ei kavandata. Erinevate ehitustööde käigus kooritavat pinnast saab ära kasutada krundi piires, väljaspool maaiüksust maa-ainese kasutamiseks on vajalik Keskkonnaameti luba.

4.3. Mõju pinnasele, taimestikule ja loomastikule

Peamine mõju pinnasele kaasneb hoonete, rajatiste ja sinna juurde kuuluvate tehnosüsteemide rajamisel. Ehitustegevuse käigus on oht pinnase saastumiseks territooriumil ladustatavate ja kasutatavate kemikaalidega (nt kütused). Ehitustegevuse käigus hävineb paratamatult haljastus planeeritavate hoonete ja rajatiste alusel alal ning ka vahetus naabruses võib ehitustehnika tallamise ja materjalide ladustamise tõttu kahjustuda osa alustaimestikku. Toimunud paikvaatlusel ei tuvastatud ja ka EELIS'e andmetel ei leidu planeeringualal kaitstavate looma, linnu- ja taimeliikide levikualasid.

Maaüksus paikneb Väinamere linnualal. Kuigi kaitstavate linnuliikide pesitsemist alal registreeritud pole, ei saa täielikult välistada, et teatud aastatel ja teatud kliimatiliste oludega seal kaitsealuseid linde ei võiks leiduda. Olulist kaitsealuste liikide asurkonda antud alal teadaolevalt siiski ei asu ning seega ei ole ehitustegevusega seoses olulisi mõjusid ette näha.

4.4. Mõju välisõhu seisundile

Märkimisväärset õhusaastatuse suurenemist planeeringuga ei kaasne. Tegemist on üksikmajapidamisega, mille juures õhusaaste on tavapärane keskmisele majapidamisele ning ei oma seega olulist mõju.

4.5. Jäätmetekkega seonduvad mõjud

Jäätmete sorteeritud kogumine peab toimuma vastavalt jäätmeseaduses ja valla jäätmehoolduseeskirjas toodud nõuetele. Ehitustegevusel tekivad jäätmed hoonete ja rajatiste ehitamisel (ehitusmaterjali, nende pakendid, teisaldatav pinnas jms). Ehitustegevuse käigus tekkivad suuremõõtmelised ja muud ehitusjäätmed tuleb üle anda litsentseeritud käitlejale - võimalusel suunata taaskasutusse. Vajadusel on kohalikul omavalitsusel õigus nõuda jäätmete üleandmist tõendavate dokumentide esitamist. Planeeringuga kavandatav tegevus ei suurenda märkimisväärselt jäätmeteket. Jäätmete käitlemist kohapeal ei kavandata ja jäätmetekke mõju avaldub jäätmete lõppkäitleja juures. Kavandatav tegevus ei oma seega eeldatavalt jäätmetekkest tulenevat olulist negatiivset mõju keskkonnale.

4.6. Müra, vibratsioon, valgus-, soojus- ja kiirgussaaste mõju

Käesoleva planeeringuga ei ole ette nähtud tegevusi, mis põhjustaksid olulist mürataseme suurenemist piirkonnas. Mürataseme ajutist tõusu võib ette näha ehitusperioodi jooksul

planeeringu ellu rakendamisel. Planeeringuga kavandatuga ei ole ette näha ka vibratsiooni, valgus- soojus- ja/või kiirgussaaste tekkimist.

5. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus

Ehitustegevus on üks avariide ja tööõnnetuste rohkeim tegevusvaldkond. Avariid võivad esineda kõikjal, eriti töötamisel erinevate seadmete ja mehhanismidega, kuid ka kemikaalide ja kütuste käitlemisel. Transpordi puhul pole välistatud õnnetusoht liikluses. Samas, kõigi nõuete täitmisel ei tohiks tavapäraselt eelpool kirjeldatud olukordi ette tulla ning tegemist saab olla vaid hädaolukordadega. Nende juhtumise tõenäosus on väike seetõttu, et planeeritavad tööd on lühiajalised ning nõuetest kinni pidades on minimeeritud ka avariilukordade esinemise võimalused. Ohutustehnika jälgimisel ja tehniliselt korras masinate kasutamisel on avarii tekkimine ja saasteainete levik pinnasesse või vette ning sellest olulise reostuse tekkimine ebatõenäoline.

6. Natura 2000 võrgustiku alad ja muud kaitstavad loodusobjektid planeeringualal, kavandatava tegevuse eeldatav mõju.

Natura 2000 on üleeuroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse. Natura 2000 loodusalad ja linnualad on moodustatud tuginedes Euroopa Nõukogu direktiividele 92/43/EMÜ ja 79/409/EMÜ. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse alusel on keskkonnamõju hindamine vajalik juhul, kui kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada Natura võrgustiku ala.

Käesoleva detailplaneeringuga kavandatud tegevused hõlmavad tegevusi Natura 2000 võrgustiku aladel ja Väinamere hoiuala territooriumil ning tegevused ei ole otseselt seotud Väinamere hoiuala või Natura 2000 alade looduskaitse korraldamiseks.

Väinamere hoiuala

Väinamere hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaiga- tüüpide – veealuste liivamadalate (1110), liivaste ja mudaste pagurandade (1140), ranniku-lõugaste (1150*), laiade madalate lahtede (1160), karide (1170), esmaste rannavallide (1210), püsitaimestuga kivirandade (1220), merele avatud pankrandade (1230), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), püsitaimestuga liivarandade (1640), jõgede ja ojade (3260), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loodude (6280*), sinihelmikakoosluste (6410), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), allikate ja allikasood (7160), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*) ja puiskarjamaade (9070) ning II lisas märgitud liikide – hallhülge (*Halichoerus grypus*), läänemere viigri (*Phoca hispida bottnica*), teelehe-mosaiikliblika (*Euphydryas aurinia*), suur-mosaiikliblika (*Euphydryas maturna*), kauni kuldkinga (*Cypridium calceolus*) ja madala unilooga (*Sisymbrium supinum*) elupaikade kaitse, samuti nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetatud rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Linnuliigid, kelle elupaiku kaitstakse, on: soopart (*Anas acuta*), luitsnokk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*), rabahani (*Anser fabalis*), kivirullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi (*Calidris canutus*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), lauk (*Fulica atra*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*),

naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kormoran ehk karbas (*Phalacrocorax carbo*), tutkas (*Philomachus pugnax*), plüü (*Pluvialis squatarola*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja *Vanellus vanellus*).

Väinamere linnuala

Väinamere linnuala on moodustatud Saare, Hiiu, Lääne ja Pärnu maakonnas linnudirektiivi I lisa linnuliikide ja I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitseks. Liigid, kelle elupaiku kaitstakse: soopart e pahlsaba-part (*Anas acuta*), luitsnokk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani e roohani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*), rabahani (*Anser fabalis*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), kivirullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapeavart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), kassikakk (*Bubo bubo*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurüdi e niidurisla (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi e suurrisla (*Calidris canutus*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), mustviires (*Chlidonias niger*), valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kümnokk-luik (*Cygnus olor*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), põldtsiitsitaja (*Emberiza hortulana*), lauk (*Fulica atra*), rohunepp (*Gallinago media*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kormoran e karbas (*Phalacrocorax carbo*), tutkas (*Philomachus pugnax*), hallpea-rähn e hallrähn (*Picus canus*), plüü (*Pluvialis squatarola*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), väikehuik (*Porzana parva*), täpikhuik (*Porzana porzana*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir e räusk (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix tetrix*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Väinamere loodusala

Väinamere loodusalal kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), jõgede lehtersuudmed (1130), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), püsitaimestuga liivarannad (1640), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid - *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), allikad ja allikasood (7160), lubjarikkad madalsood lääne-mõökrohuga (*7210), nõrglubja-allikad (*7220), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210),

vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning lammi-lodumetsad (*91E0). Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on hallhüljes (*Halichoerus grypus*), saarmas (*Lutra lutra*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), viiherhüljes (*Phoca hispida bottnica*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*), emaputk (*Angelica palustris*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), nõmmnelk (*Dianthus arenarius subsp. arenarius*), roheline kaksikhammas (*Dicranum viride*), kõnt-tanukas (*Encalypta mutica*), soohiilakas (*Liparis loeselii*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*), püst-linalehik (*Thesium ebracteatum*), jäik keerdsammal (*Tortella rigens*), teelehe-mosaiikliblikas (*Euphydryas aurinia*), suur-mosaiikliblikas (*Hypodryas maturna*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*), vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*), väike pisitigu (*Vertigo genesii*) ja luha-pisitigu (*Vertigo geyeri*).

6.1 Kavandatava tegevuse mõju kaitstavatele aladele

Planeeringualaga piirnev mereala on kogu piirkonna rannikuala ulatuses registreeritud kui väikeluige levikuala. Väikeluik on arvukaim läbirändav luigeliik Eestis ning tema kaitse tegevuskava kohaselt on Triigi laht märgitud kui linnuliigi kevadrände üks peatuskohtadest. Samuti on planeeringualaga piirnev mereala registreeritud loodusala kaitse-eesmärgiks seatud kalaliigi – hingi – elupaigana.

Merealal asuvad kaitse-eesmärgiks seatud merelised elupaigad – veealused liivamadaldad ning liivased ja mudased pagurannad. Maismaa osas asuvad planeeringualal samuti kaitstavad elupaigatüüpid – rannaniit, loopealne ning kadastik.

Võttes arvesse planeeringu eesmärki ja sellega kavandatavat mahtu, ei ole oodata, et tegevus mõjutaks kaitse-eesmärgiks olevaid liike - väikeluik ja hink – ning nende elupaiksid. Ühe majapidamise lisandumise tulemusel ei tõuse piirkonnas oluliselt müra või muude häiringute tase niisuguses ulatuses, mis seal pesitsevaid või rändel olevaid linnuliike oluliselt häiriks. Detailplaneeringuga kavandatakse randa paadisilda. Algamise taotluse juurde küsitud lisainformatsiooni kohaselt on tegemist ujuvsillaga (max kuni 15 m pikk ja max kuni 2 m lai). Süvendustöid paadisilla rajamisega ei ole plaanis teostada – seega ei ole oodata ka mõjusid piirkonnas asuvatele mereelupaikadele, ujuvsilla rajamine elupaiku ei kahjusta. Kohapealsel paikvaatlusel oli näha, et kavandatava ujuvsilla asukoht on juba kasutusel kalurite poolt paatide veeskamiseks ja randumiseks. Ei olnud märgata, et tegevusega oleks tekitatud kahjusid kaitstavale kooslusele rannaniidud. Olukorra parendamine ujuva paadisilla näol ei muuda olemasolevat olukorda ja kasutuskoormust oluliselt.

Kaitstavatest elupaikadest on maaüksusel registreeritud poollooduslike koosluste kadastikud, lood ja rannaniidud esinemine. LKS § 17 kohaselt on kaitstava loodusobjekti poollooduslike koosluste esinemisaladel vajalik nende ilmet ja liigikoosseisu tagav tegevus, nagu niitmine, loomade karjatamine, puu-ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine või raadamine. Keskkonnaamet oma 22.04.2022 kirjaga nr 6-2/22/5776-2 on seisukohal, et ehitustegevus hoiuala seisukohast on võimalik aladel, kus kaitstavad kooslused puuduvad. Ehk siis ajaloolises talukohas ja selle lähialal, kus Keskkonnaamet loopealse määrangut korrigeeris. Selle ala kohta esitas kirja lisana ka kaardimaterjali, kus lubatud ehitusala on märgitud sinise viirutusega. Suur osa kinnistust asub ka väljaspool hoiuala, kus kitsendused puuduvad. Ehk siis antud planeeringulahendust on võimalik koostama asuda selliselt, et hoonestus ja õueala tekitatakse hoiuala osas väljapoole kaitstavaid elupaigatüüpe ning ülejäänud õueala kujundatakse väljapoole hoiuala jäävale alale. Mõningal määral tõuseb eeldatavasi ka tallamiskoormus kaitstavatel kooslustel – seda aitab näiteks õueala selge piiritlemine kaitstavatest kooslustest vms. Kui seda kõike planeeringulahenduses edaspidi käsitleda, ei ole olulisi mõjusid kaitstavatele kooslustele oodata.

Positiivselt mõjuks ka asjaolu, kui talukoha taastamisel selle vahetus läheduses asuvaid kaitstavaid kooslusi taastatakse ja hakatakse hooldama nende säilimise eesmärgil – näiteks praegu on kadastiku osa valdavalt osas kaetud mändidega ja tugevalt kinni kasvamas.

Arvestades planeeringuga kavandatud ehitustegevuse mahtu ja olemust ning asjaolu, et alal on ka ajalooliselt asunud hoonestus, siis on kaasnevad mõjud pigem tagasihoidliku iseloomuga ehk siis olulisi negatiivseid mõjusid planeeringu elluviimisel kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ning mere- ja maismaa elupaikadele oodata ei ole.

7. Kokkuvõte ja järeldus

Käesoleva detailplaneeringu eesmärgiks on elamu ja abihoonete planeerimine talukoha hoonestuse taastamiseks, liiklusskeemi ja parkimise lahendamine, haljastuse lahendamine, tehnovõrkude ja –rajatiste planeerimine, servituutide ja kitsenduste vajaduse määramine. Detailplaneeringu alusel soovitakse muuhulgas vähendada ehituskeeluvööndi ulatust, seega on detailplaneering üldplaneeringut muutev.

Planeeritava tegevusega ei kavandata keskkonnale oluliste mõjudega tegevusi ega vastavate objektide rajamist, seepärast olulisi negatiivseid mõjusid antud detailplaneeringu kehtestamisega ette näha pole, kui hoonestus kavandatakse väljapoole kaitstavaid kooslusi. Kavandatav tegevus ei ületa eeldatavalt tegevuskoha keskkonnataluvust. Kavandataval tegevusel puudub oluline kumulatiivne mõju, see ei sea ohtu inimese tervist ja heaolu, kultuuripärandit ega vara. Detailplaneeringul puudub piiriülene mõju ja lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust ning läbi viidud uuringutest ka oluline strateegiline mõju maakondliku või omavalitsuse territooriumi mastaape silmas pidades.

Eeltoodust tulenevalt on Saaremaa Vallavalitsus seisukohal, et käesoleva detailplaneeringuga kavandatav tegevuse elluviimisega ei kaasne eeldatavalt oluline negatiivne keskkonnamõju ning seega pole vajalik alataada keskkonnamõju täiemahulist strateegilist hindamist.

Koostajad: Liis Sepp – looduskaitse- ja kasutuse spetsialist
Gerly Ots - praktikant